

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA	
PREDLAGAČ PROPISA	Ministarstvo energetike
NAZIV PROPISA	ZAKON O PREKOGRANIČNOJ RAZMJENI ELEKTRIČNE ENERGIJE I PRIRODNOG GASA
<p>1. Definisane probleme</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koje probleme treba da riješi predloženi akt? - Koji su uzroci problema? - Koje su posljedice problema? - Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri? - Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)? 	
<p>-Koje probleme treba da riješi predloženi akt?</p> <p>Nacrtom zakona reguliše se pitanje transponovanja EU propisa iz oblasti energetike i sprovođenje odluka Ministarskog savjeta Energetske zajednice od 30.novembra 2021 godine i 15. decembra 2022. godine o transponovanju Regulative (EU) 2019/941, Regulative (EU) 2019/942, Regulative (EU) 2019/943, Regulative (EU) 2015/1222, Regulative (EU) 2016/1719, Regulative (EU)2017/2195, Regulative (EU)2017/2196 i Regulative (EU)2017/1485. Propisom će se omogućiti dalja integracija crnogorskog tržišta električne energije u jedinstveno evropsko tržište.</p> <p>Permanentna nadogradnja EU pravnog okvira u oblasti enegetike podrazumijeva blagovremeno prilagođavanje crnogorskog pravnog okvira, kako bi se izbjeglo ograničavanje punopravnog učešća u jedinstvenom tržištu. Od osnivanja Energetske zajednice, kroz zaključenje multilateralnog ugovora o osnivanju, Crna Gora je obezbijedila pristup jedinstvenom evropskom tržištu, što podrazumijeva i obavezu permanentnog harmonizovanja pravnog okvira sa pravnom tekovinom EU u ovoj oblasti. Eventualno zaostajanje u transponovanju navedenih propisa urokovalo bi niz problema u radu domaćih energetske subjekata i smanjilo njihovu ukupnu konkurentnost, pogoršalo investicioni okvir, ali i ugrozilo dalji razvoj sektora.</p> <p>Bez usvajanja predloženog propisa, Crna Gora bi usporila svoj put evropskih integracija, a kompletan energetske sektor učinila neatraktivnim za ulaganja uz mogući rizik pogoršanja kvaliteta usluge snabdijevanja krajnjih potrošača električnom energijom.</p>	
<p>2. Ciljevi "status quo" opcije</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koji ciljevi se postižu predloženim propisom? 	

- **Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.**

Predloženim propisom postiču se sljedeći ciljevi:

- **usklađivanje sa relevantnim propisima Evropske Unije;**
- **razvoj tržišta električne energije;**
- **viši stepen uređenosti funkcionisanja energetskeg sektora;**
- **stvaranje boljih uslova za investiranje u izgradnju objekata za prenos, distribuciju, skladištenje i proizvodnju električne energije**
- **ostvarenje ciljeva i obaveza preuzetih potvrđenim međunarodnim ugovorom.**

Savjet ministara Energetske zajednice je u novembru 2021. godine donio odluku D/2021/13/MC-EnC, kojom je članicama Energetske zajednice utvrđena obaveza transponovanja Regulative (EU) 2019/941 Evropskog parlamenta i Savjeta od 5. juna 2019. o pripravnosti za rizike u sektoru električne energije i stavljanju izvan snage Direktive 2005/89/EZ. Takođe, Savjet ministara Energetske zajednice je u decembru 2022. godine donio odluku D/2022/03/MC-EnC kojom je članicama Energetske zajednice utvrđena obaveza transponovanja EU propisa iz oblasti energetike i to: Regulative (EU) 2019/942, Regulative (EU) 2019/943, Regulative (EU) 2015/1222, Regulative (EU) 2016/1719, Regulative (EU) 2017/2195, Regulative (EU) 2017/2196 i Regulative (EU) 2017/1485. S tim u vezi, Crna Gora ima obavezu da donese novi zakon kojim će se uspostaviti pravni okvir u ovoj oblasti, usklađen sa relevantnim EU propisima. Pored toga, obaveza donošenja ovog zakona je utvrđena i Programom rada Vlade Crne Gore za 2024. godinu.

Ovim zakonom će se doprinijeti ispunjavanju glavnih prioriteta Energetske politike utvrđeni kroz: sigurnost snabdijevanja energijom, razvoj konkurentnog tržišta energije i održiv energetske razvoj.

Ostvarivanje pomenutih ciljeva u pogledu razvoja tržišta električne energije, višeg stepena uređenosti funkcionisanja energetskeg sektora, stvaranje boljih uslova za investiranje i eksploataciju prenosnog, distributivnog sistema, razvoja sistema za skladištenje, osnaživanje kupaca, promovisanje koncepta aktivnih korisnika sistema postiže se kroz usklađivanje rada sektora u domenima proračuna prekozonskih kapaciteta i upravljanja zagušenjima, balansiranja, dugoročne alokacije kapaciteta, rada u redovnim i havarijskim uslovima, kao i pripreme za krizne situacije sa evropskim propisima i najboljom praksom.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

- Donošenje Zakona je međunarodno preuzeta obaveza koja proističe iz Sporazuma o formiranju Energetske zajednice i odluka Ministarskog savjeta Energetske zajednice iz 2021. i 2022. godine o transponovanju EU propisa koji pripadaju Paketu integracije tržišta električne energije (Electricity Integration Package).

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

- **Direktni pozitivni uticaji primjene propisa odnose se na:**
 - o Energetske subjekte kojima se omogućava direktan pristup jedinstvenom tržištu električne energije Evropske unije
 - o Krajnje kupce kojima povećana konkurentnost treba da donese bolji kvalitet usluge snabdijevanja
 - o Građane i privredne subjekte, kroz povećanu sigurnost snabdijevanja sa posebnim akcentom na krizne situacije
 - o Indirektno, propis će poboljšati investicioni ambijent u zemlji u sektoru energetike
- Primjena propisa će stvoriti dodatne troškove u radu operatora sistema, koji će se u opravdanoj mjeri transponovati na korisnike sistema.
- Propis u bitnoj mjeri povećava konkurenciju na tržištu i uvodi čitav niz novih uloga, odnosno povećava potrebu za kvalifikovanom radnom snagom.
- Cilj propisa je uklanjanje dijela administrativnih barijera sa posebnim akcentom na prekogranični promet električne energije, odnosno integracija Crne Gore u jedinstveno tržište električne energije EU.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu

<p>godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze? - Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore? - Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda. - Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti. - Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa? - Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.
<ul style="list-style-type: none"> - Za sprovođenje propisa i podzakonskih akata koja proističu iz njega nijesu potrebna sredstva iz budžeta Crne Gore. - Indirektno, propis treba da obezbijedi novi prihod za budžet Crne Gore kroz stvaranje uslova za bolje poslovanje privrednih subjekata u državnom vlasništvu i poboljšanje investicionog ambijenta.
<p>6. Konsultacije zainteresovanih strana</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako. - Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije). - Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.
<ul style="list-style-type: none"> - Prilikom izrade propisa korišćena je eksterna ekspertska podrška, kroz program tehničke podrške Sekretarijata Energetske Zajednice.
<p>7. Monitoring i evaluacija</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa? - Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi? - Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva? - Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?
<ul style="list-style-type: none"> - Pored pristupa jedinstvenom tržištu EU, ovaj zakon odnosi se i na saradnju sa susjednim državama koje još nijesu članice EU, pa se na pojedinim granicama može očekivati usporena implementacija, zbog kašnjenja u transponovanju propisa u tim državama. - U smislu ispunjenosti ciljeva, mogu se definisati indikatori kojima će se mjeriti ispunjenost ciljeva. Kao glavni indikatori mogu se koristiti: <ul style="list-style-type: none"> - broj učesnika na tržištu; - ukupna prekogranična razmjena električne energije; - povećanje broja pružalaca sistemskih usluga; - likvidnost tržišta električne energije; - broj investicija u OIE; - kvalitet snabdijevanja. - Za monitoring i evaluaciju primjene akta biće zaduženo Ministarstvo energetike.

Podgorica, 24.10.2024. godine

Prof. dr. Saša Mujović

MINISTAR
